

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetési díj: Háromhásos petisor egyszeri hirdetés 15 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Bélyegdíj: minden hirdetésért 60 fill. Nyilvánt.: minden sor 20 fill.

Az «Eperjesi Széchenyi-kör» hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Fő-utca 59. szám, Kösch Árpád könyvnyomtató-intézete.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények, valamint a hirdetési díjak is.

Petőfi-ünnep.

A jelen és a múlt év, a hazafias ünnepek szakadatlan sorát hozták szeretett nemzetünkre.

Ezek az esztendőök hozták meg félszázados évfordulóját annak a korszaknak, a mely, — a honfűi lelkesedés és önfeláldozás lángjaival és a megtört honfiszívek véreinek — e lángokat eloltani nem képes — tengerével, — évezredes történetünknek, — sötét bánatában is dicső, lesújtó fájdalomában is felemelő, kétségbeesésében is felmagasztosító, — korszaka marad.

A félszázados évforduló minden napja újabb és újabb ünnepeket derített reánk s nemzetünk, mely jól tudja azt, hogy léte, fenmaradása és felvirágozása, — a múltak emlékeinek megőrzése, megbecsülése nélkül, lehetetlen: áldó kegyelettel tárta fel szívét az édes visszaemlékezésnek s áldó kegyelettel idézte vissza újra, meg újra a múltat, hogy annak biztató szövénekével világítson előre, jövőnk útjaira.

Az ötvenedik «márczius idusa» a szokottnál fényesebb ünnepélyen egyesített bennünket is; az ötvenedik évforduló ott találta meg emlékezésünk hervadhatlan koszorúját a dicső branyiszkói hősök emlékkövén; s néhány nap előtt is egy lelkes s az egész országban élénk viszhangot keltett, hazafias ünnepen voltunk együtt a roskoványi csatározás színhelyén, hogy vármegyénk területén az orosz fegyverek életől először elesett «névtelen hősök» emlékeinek áldozunk.

A most következő napok *Petőfi* emlékeztetének lesznek szentelve széles az egész hazában, minden igaz magyar szívben!

Mielőtt a magyar dicsőség napja egy időre a nemzet véreinek és könnyének tengerébe hanyatlott alá: egy tündöklő csillagnak kellett lehullania a nemzet egéről, a mely gyújtó és lángoló tüzével és egy egész nemzet életéget beragyogó fényével csak fokozta annak a napnak, — a magyar dicsőség napjának, — tiszta ragyogását! Eza tündöklő csillaga «magyar Tyrtaeus», a nemzet lánglelkű költője, a magyar lant leg-hivatottabb mestere, a honszerelemnek, a nem-

zet- és a világszabadságnak az egész világ-irodalomban legelső dalnoka: *Petőfi* volt.

Épen egy félszázada annak, hogy ez a csillag letűnt a nemzet egéről, de világító fénye megmaradt, soha el nem veszíthető drága kincs gyanánt, örökre! Épen egy félszázada annak, hogy látnoki jóslata valóra válván: «fa» volt ő, — «melyen villám fut keresztül, vagy melyet szélvész csavar ki tövestül», — hogy: «köszirt» volt ő, — «mit a hegyről a völgybe, eget-földet rázó mennydörgés dönt le!» Épen félszázada annak, hogy imaszerű óhaj-tását a segesvári csatamezők csattogó, dörgő fegyverei valóra váltották: «Ott essem el én, a harc mezején! Ott folyjon az ifjúi vér ki szívemből!»

A villámcsapás, a mennydörgés szomorú kora elmúlt! Nemzetletünk új hajnalhasadása s a nemzeti nagyság és dicsőség napjának újra egünkre emelkedése s fényében egyre gyarapodása se hozhatta vissza őt, azt a legendszerű alakot, a kiről elhallgatlanul suttog örökké a segesvári csatamezők siró szellője s a kiről még elhallgatlanabban beszél szüntelen egy, — emléket áldó, eszméit megértő, érdemeit ismerő és elismerő s példáján buzdulni tudó és buzdulni akaró — egész nemzet szívének szakadatlan dobogása!

Az az «ifjúi vér» örökké megtermékenyítő drága harmat gyanánt hullott az édes hazai föld szentelt rögébe, hogy kiapadhatatlan erővel táplálja és ápolja szüntelen a honszerelem tiszta, búvós-erőt rejtő virágait! Hiszen annak a szívnek vére ez, a melynek belseje «szentegyház» volt folyton s a melynek «oltára»: a Haza képe volt mindenkor; és pedig oly féltett, oly mindennél többre becsült oltárkép, a melyre nézve csak azt kívánta a költő, hogy: «Te állj s ha kell: a templomot eldöntöm érted!» Hiszen annak a szívnek a vére ez, a melybe «gyilkot» akart «mártani», hogy «szent hazaszeret!» — «dicső képedet híven» lerajzolja,

Oly híven, oly szépen,
Hogy megbüvöld, ki rád szemét fogja vetni,
Hogy örök tanyára tégy szert valamennyi
Magyar kebelében!

A honszerelemnek, az ő szíve-vérével meg-rajzolt, szent képe csakugyan megbüvölte a

magyart s örök tanyára lelt minden magyar kebelében! De ezzel együtt elbűvölte őt s örök tanyára lelt kebelében *Petőfi* áldott, áldó emléke is, a mely el nem fogyhat, meg nem csökkenhet soha!

A kegyeletes visszaemlékezésből igaz szívvel és lélekkel kiveszi részét az egész édes magyar haza. Kiveszi részét vármegyénk és városunk művelt közönsége is, főképen azok által a lépések által, a melyeket erre vonatkozólag társadalmunk szellemi életének központja: az «Eperjesi Széchenyi-kör» oly egyhangú lelkesedéssel határozott el s a melyek egyfelől az országos emlékünnepen való részvételben, másfelől a *Petőfi-ház* ügyének előmozdításában, *Petőfi* eperjesi tartózkodási helyének emléktáblával való megjelölésében és mindenek-fölött a Kör működési évadjának kezdetén rendezendő nagyszabású emlékünnepegyben fognak állani.

A mi kegyeletes visszaemlékezésünk pedig nemcsak a nemzet halhatatlan költőjének dicső emlékét fogja illetni, hanem illetni fogja azt a nagy szellemet is, a mely — 1845-ben — oly örömmel időzött itt városunk ódon falai között s a mely nem csupán gyönyörű úti-jegyzeteiben, emlékezett meg a legmelegebb szavakkal Eperjesünkről, a «csinos, szép, zajos, vidám, barátságos tekintetű» városról, hanem itt időzésének örök emlékét hagyta reánk, a méltó büszkeségünket képező «költői verseny» legremekebb költeményében.

Az édesen fájó visszaemlékezés lebilincselő érzelmei között — a távoli harangszó áhítatos, biztató rezgésével — egy igazán *Petőfi*-valló versszak csendül meg lelkünkben, az, a melyet a költő Esményképéhez intézett volt, a midőn azt kérdezte tőle, hogy: «Az emlékezet fonálát, jövődön meddig nyújtod át?» s a mikor a kérdésre mintegy maga felelt meg a látnok, a jós biztosan sejtő szent érzelmével, azt mondván:

Ha rám addig emlékezel,
Míg olyat lész, ki Tégedet,
Mint én, olyan forrón szeret:
Ugy soha sem felejtess el!

Neked is szól ez a szent jóslás, imádott Hazánk és Nemzetünk!

AZ „EPERJESI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Az anyaszív.

— Köidala. —

Van a világon egy tanya,
A szeretetnek szent hona,
Hol üdv és minden jó terem,
A mi e földtől idegen.

Tudod mi ez? Az anyaszív!
Gyöngéd, kitartó, egyre hív,
Örömből öröme nyit,
S eloltja omló könnyeid.

Ha szíved már az emberi
Hálátlanságot ismeri,
Ha minden ág megvagdosott
S a hajban nincs osztályosod:

Keress föl jó anyád szívét,
Es egy hely akkor is tiéd!
Hű keble a rejték marad,
A hol kisírhatsz magad.

Sok szívet, a mely drága volt,
Az élet tölem elvált;
Idő vigasztalt mindenért, —
Soha es egy szív kincseért.

Észből fordította:
Vikár Béla.

A rejtélyes dominó.

A családi tanács konziliumra gyűlt egybe és határozatlan kimondta, hogy Lulát «baktis» minőségéből feloldja, a mi annyit jelent, hogy bevezetik az ideai bálolon.

Persze az apa és mama ez ítélete ellen Lulának esze ágában sem volt felebezzéssel élni. Mert szívecskéjének vágyaival nagyon is találkozott az, hogy őt többé nem csúfolják majd baktisnak, aztán meg jogtanácsosa, a Gazi barátunk, — ki szabad óráiban a jog- és államtudományok harmadéves hallgatója volt, — a maga részéről osztotta a családi tanácsnak, mint felső bíróságnak ítéletét.

Mert hát a mi Gazi barátunk rendkívül érdekes egyéniség! Az «ősjogonc»-nak nálánál hübb pendantját elképzelni sem lehet.

Előadásokra nem járt. Boldog-boldogtalant megpumpoit. Adósa maradt szabójának, cipészének. Kifizetetlen számlái voltak több divatárúsnál.

Szerinte mindezek «smuczig» adósságok. Ha megkérdezték tőle, hogy mit ért elegáns adósság alatt, olyankor megmutatta indexének azt a két lapját, melyen az első és a második alapvizsga letételének kellett igazolva lennie.

Az a két üres lap volt az ő elegáns adóssága. Könnyelmű volt a végletekig, de nem üres fej. Birta a könnyűvérű embereknek természetadta esztét.

Kitűnő táncos és korcsolyázó, a billiárdozás terén egy második Kerkau volt. Ismert minden kártyajátékot; otthonos volt a sport minden nemében.

Azonkívül igen csinos gyerek volt a mi Gazi barátunk. És nagyon jól tudta, hogy Lula előtt épen nem kiállhatatlan az ő modora.

Mert ha igaz egy flegmatikus angolnak az a megjegyzése, hogy az udvarlás sport, — akkor konstátalunk kell, hogy Gazi barátunk e téren is kiváló sportsmann volt. Lula természetét a legapróbb részletekig tanulmányozta. És elég okos volt észrevenni annak nagyon is romantikus hajlamait. Ezt a gyöngéjét akarta Gazi barátunk a maga javára kizsákmányolni. Kereste az alkalmat, melyben úgy tűnhetett fel imádottja előtt, mint egy középkori lovag, kinek életcélja az, hogy a gyöngye nemet védje.

Ügyes intrikáival czélt ért.

Lula kisasszony egész belebolondult. Dicséretére legyen mondva azonban Gazi barátunknak, hogy ő Lula szintén igen szerette.

Kevéssel a családi tanács végérvényes határozata után, Lulák egy jótékonyczélú jelmezballra készültek.

A mama és leánya épen a jelmez megválasztásáról vitáztak és semmiképen sem tudtak megegyezni. Lula kisasszony minden áron czigánylányt akart lenni, anyja pedig spanyol nőnek akarta öltöztetni. A vitát az ott levő Gazi barátunk, mint Lula kisasszony jogtanácsosa, oszlatta el, megjegyezvén, hogy a megválasztandó jelmezen okvetlen dokumentálni kellene a «baktis» korból való kilépést. Még pedig úgy, ha a régi rómaiak korabeli lányok szokásait követik, kik serdült korukban ruhájuk alján lévő széles piros csíkkal világosították fel az érdeklődőket, hogy többé nem «baktis»-ok.

S légy nyugodt Te, — Hazánk és Nemzetünk dicsősége, boldogsága, szabadsága felett örökös megdicsőült szellem: — *Petőfi* szelleme!

Ez a hon és ez a nemzet nem talál, nem találhat soha senki olyat, ki «olyan forrón szeret»-né, mint a hogy *Petőfi* szerette s ezért *Petőfi* el nem feledheti, — el nem felel soha, ... örökké! (—h.)

Bánó József beszéde

a roskovány-dobói határon 1849. jun. 20-án vívott csata emlékére felállított emlékmű helyezésére alkalmával: 1899. jul. 20-án.
(Folyt. és vége.)

Midőn 1848-ban tavasz és nyár folyamán, tehát 51 évvel ezelőtt a 48-iki törvények rendelkezése szerint a nemzetörököt itt a roskoványi lapályon, egy, fűzek által körülvett tisztáson gyakoroltuk, és azon a tótajkú köznép oly hűségesen vett részt, — ki hitte volna, hogy alig egy évnek leforgása után itt fog betörni a világ legnagyobb hatalmú hadserege, és hogy itt, a különben oly csendes roskoványi, pétermezzei és héthársi halmokon lesz — az adatok összevetése szerint — az első nagyobb összejövetel az óriás orosz hadsereggel 1849. év június hó 20-ikán délután, mely benyúlt a késő éjszakába.

Es tudják-e önök, minő körülmények között, tudják-e önök, milyen szállóige terjedt el akkor az egész országban, ösmerik-e önök Paskievics orosz fővezérnek mondását, mikor kérdezték, hány katona áll rendelkezésére, hogy Magyarországot megtörje, megfékezze? azt felelte: «Ducentena millia immortalia. Százezer halhatatlan». Paskievics szájában ez a szó halhatatlan nem jelző, melyet a nagyoknak, a hőseknek szoktunk adni. Az ő szájában ez a szó azt jelenti, hogy ha Magyarország elleni harcban száz ezer elesik, pótolja más száz ezer; jelenti azt, hogy azon két nagy hatalomnak, mely Magyarországot megtámadta, minden áron győzni kell.

Meglehet, hogy az ilyen nagyhangzású szavakban van sok henzegés és megfélemlítési szándék, sőt az is bizonyos, hogy a magyarok részéről általában az intézkedések nem voltak czél szerűek, de ezt most bírálat alá nem vehetjük. Tény Szász orosz tábornok vezetése alatt — mert e részen Rüdiger volt a vezér — ezen a vonalon 50,000 orosz tört be Magyarországra. Kis-Szabonán át három napig szakadatlanul tartott az elvonulás. Így van ez említve némely történeti könyvben és így a kis-szebeni kegyesrendiek naplójában, melyet szíves volt Kroll igazgató úr rendelkezésemre bocsátani, és mely — közbevetőleg legyen mondva — rég idő óta igen becses adatok gyűjteménye, és azt hiszem, itt volna már az ideje, hogy e napló nyilvánosság elé is kerüljön.

Ilyen nagy sereggel szemben — a mennyire az adatokat össze birtam gyűjteni — a lengyel születésű Wiszoczi, kit személyesen ismertem, mert önkéntes csapatommal egy pár csatában a lengyelekkel egy vonalban küzdöttünk, — mondom, Wiszoczi akkor talán már tábornok, mert két nappal ezelőtt szünt meg Dembinszki fővezérére, és meglehet, hogy e körülmény tette, hogy Wiszoczi alig állíthatott itt az orosz sereg elé többet pár ezer embernél és ez is nagyrészt nem rendes sereg, miután e sereg magvát képezték a guerillák, vagyis három százada az úgynevezett «borsodi védsereg»-nek, aztán talán egy félszázad lengyel légio, kevés huszárság, kevés gyalog honvédsereg és nemzetőrök. Wiszoczi a csatában résztvett. Közvetlenül *Idziharszki* vezette.

A kegyesrendiek naplója 300 halottat említ a mi részünkről. Így olvasom ezt más adatok nyomán is. Meglehet, hogy ez megközelíti a valót, habár azt hiszem és úgy emlékszem a múltnak kimondásából, hogy az elesettek száma sokkal kisebb volt. De egy, e napokban hozzánk érkezett levél nyomán, ez valóságos kemény és gyilkos ütközet volt.

Azonban lett legyen az elesettek száma 300 vagy 30, vagy — a mint több író állítja — 200, csak a történelmi

Gazsi barátunk római jogi tudományának ezen egyetlen maradványát oly előkelő grandezzaival nyilatkoztatta ki, hogy Lula és mamája megbékültek. Mert Lula kisasszonynak most már mindegy volt: akár spanyol, akár cigányjelmében jelenik meg a bálon, csak azzal a bizonyos széles pirossal szalaggal szegélyezzék a ruháját. E kivánsága ellen anyjának sem volt kifogása, — s így mint fess cigányleányt láttuk Lula kisasszonyt a bál terembe lépni.

Fürkésző szemekkel tekint végig a nagy termen. A figyelmes szemlélő azonnal észrevehette rajta, hogy keres valakit.

Midőn egyszerre szemei egy szép ifjún akadnak meg, ki fekete bársony lovag-öltönyében valóban szép jelenség volt.

Jelmeze egész jól kivehető, mert a fekete dominó, melyet panyókára vette öltött magára, nem takarja el azt egészen, sőt ellenkezőleg, bizonyos titokszerű érdekességet kölcsönöz az amúgy is szép ifjúnak.

A játék sikerült.

Lula kisasszony, az ex-bakfís, még nem felejtette el a bál előtt félretett Lord Byron «Manfréd»-jét, ennek sötét köpenybe burkolat alakját — és halálosan beleszeret a rejtélyes dominóba, ezen második Manfrédbe, a ki nem más, mint a mi kedves Gazsi barátunk.

Jelenleg a Lula kisasszony valóságos belső titkos tanácsosa... Mert a bál utáni eljegyzésüket egy év múlva követte az esküvő.

Kis Jenő.

hűség szempontjából bir nagy értékkel; de a mi kegyeletünk nagyságának mértéke nem lehet. Ha valaki esetleg előőrsi csatában mint bátor védő esik el vagy küzd, az épen úgy oda adta mindenét a hazának, mint a ki világdöntő csatának az áldozata.

Meg kell itt még említenem, miszerint minden körülmény azt bizonyítja, hogy az itten vívott ütközetet a héthársi határon vagy pusztamezőn egy kisebb, talán csak előőrsi csatározás előzte meg.

Ezen csatározásnak, ezen ütközetnek sehol semmi történelmi könyvben részleteit nem találtam. Annál becsesebb azon levél, melyet felhívásra e napokban Mikófalvi Bertalan péchújfalusi segédjegyző úr kapott Gömörmegyében Noszvajon lakó nagybátyjától, Török János úrtól.

Oly érdekesnek találok e levelet, miszerint készletve érezem magamat, hogy azt ez ünnepély alkalmával egész terjedelmében elolvassam. A levél ez:

«Édes Bertin!

E folyó hó 8-ikán hozzám írt leveledből örömmel olvasom, hogy Sárosmegye közönsége július hó 20-ikán, a Péchújfalú környékén 1849 évben vívott csata 50-ik évfordulója alkalmából, hazafias ünnepséget rendez s a rendező-bizottság szívesen fogadná, ha a csata lefolyásáról oly egyén szájából hallana értesítést, ki a csatában tényleges részt vett.

Bizony alig hiszem, hogy rajtam kívül még élne az országban oly ember, ki e csatáról beszélni tudna. Mert a csata tisztán borsodmegyei ifjúságból alakult «Borsodi védsereg» három százada, valami félszázad lengyel légióbéli által vívott.

Ez az ütközet június hóban történt, délután 1 óra tájon vette kezdetét; ágyút sem az oroszok, sem a mieink nem állítottak; az ütközetbe csatárláncba indultak az oroszok velünk szemben, mi szinte úgy; megkezdődött a puskatűzelés és ez tartott folytonosan egész délután; két század a lengyelekkel a töltéstől, illetve az országúttól jobbra, magas, emelkedett kopár dombokon küzdött az előre igyekvő oroszokkal; a harmadik század, melyhez tartoztam, az országút baloldalán levő lapályon, zab-vetésben folytattuk a tüzelést; katonáink egy percze sem ingadoztak, hősiesen verték vissza folytonosan az oroszokat; jól emlékszem, hogy neveltük a muszka katonák gyávaságát, kik ordítva, jajgatva szaladtak vissza, ha a mieink szuronnyal próbálták rohanni; lovasságot sehol sem használt s tehát attól nem tartottunk; rejtve tartotta a lovasságot, mint az ágyút, hanem a véletlen bemutatta a kozák lovasságot. Én *Major József* kapitányunkkal a csatárlánc legszélén álltam; az országúton, lőtávolságban egy fordulónál előnkbe toppan három kozák, én azonnal közéjük löttem s ők rögtön visszafutottak; akkor tudtuk meg, hogy lovasság is van ellenünk felállítva.

A folytonos győzelemtől hevülve rohantunk előre s már esteli 7 óra lehetett, a mire nem számítottunk: az elrejtett ágyúkból a leggyorsabb tüzelést kezdtek meg ellenünk, mi gyorsan visszafordultunk s az ágyútűzelés is megszűnt, akkor az egész harcvonalon elborított a rohanó kozák lovasság, akkor aztán eldőlhattuk: «a bajnok jutalma vér, seb és halál»; én még most is csodálkozom azon, mikor láttam már, hogy utólag a tömördek lovasság, fegyverrel kezemben megálltam előttük, — nem hogy fegyverrel, de még lovával sem érintett.

A nagy veszedelemből ismét kimenekültünk; épen a töltés mellett volt egy erdő, ebbe menekültünk, innét ismét megkezdődött a tüzelést, ugyanakkor érkeztek a magyar huszárok segítségünkre; lett kardcsattogás és puskaropogás a sötétben olyan, a mire azt lehet mondani, hogy *borsasztó*; elesett a kozákok őrnagya, a sapkáját is a mieink hozták el, egy huszárkapitány vágta agyon; elesett több kozák lovas is. A kozákság nem számítva ily ellentállásra, gyorsan visszafutottak és a mi csapatunk is azonnal útnak indult s úgy emlékszem, hogy reggel Eperjesen voltunk. Mi történt az elesettekkel, azt nem tudom, mert végkép elhagytuk a csatateret.

Ebben a csatában kapta mindkét karján *Sarudi László*, ki a forradalom után hangácsi tanító lett, azt a nagy és mély vágást, mely csaknem életébe került; szinte másik jóbarátom, *Négyessy Imre*, ki miskolci tanár lett a forradalom után, a karján kapott szúrást, — rég meghaltak mindketten. *Eudre* nevű főhadnagyunkat szintén összevagdalták, csapatunkhoz többé nem is került vissza s csaknem 25—30 emberrel kisebb lett csapatunk; a csatában haltak-e meg, vagy itt-ott elmaradtak? — háborús időben nem sokat törődnek a katona sorsa felett, kivált szorult helyzetben.

A sárosmegyei öreg tót parasztnak igazat adok abban, hogy az oroszok halottjait magukkal vitték, mert szinte ott Sárosmegyében Hétháron, szinte az oroszokkal vívott ütközet után, én lettem kiküldve négy emberrel a csatater megvizsgálására, egyetlen holt vagy sebesült embert sem találtam, pedig lehetetlen, hogy oly sok puska lövés ne sebesítsen vagy ne öljön. Míg e sorokat írtam, oly ifjúnak éreztem magamat lélekben, mint a milyen a csata napján voltam, levelem végén reszkető kezem figyelmeztet, hogy 50 évvel vagyok öregebb ezóta. A rendező-bizottság minden egyes tagjára Isten áldását kérve s Tégedet ölelve maradtam Noszvajon, 1899. július hó 11-ikén, szerető bátyád *Török János*.

Ezen levél azt hiszem, hű képét adja az itt lefolyt csatának s ezen közleményért én, és azt hiszem mi mindnyájan halásak lehetünk és köszönetet mondunk Török János úrnak.

Van még egy másik érdekes tudósításunk *Hegyessy Márton* barátunktól Nagyváradról. Tudósítása nagyjában megerősíti a mi a levélben van és azt mondja, hogy ezen ütközet azért nevezetes, mert ez volt — a mint említettem — az első nagyobb mérközés az oroszokkal s itten győzdöttünk meg először arról, hogy

a muszka intervenció csakugyan tény. Különben pedig e levél a betörő orosz seregek részletes működéséről igen nagy szorgalommal és lelkiismeretességgel összegyűjtött adatokat tartalmaz.

Ezek után majdnem önként merül fel azon kérdés: «De hát hogy lehet az, hogy az akkor élők az adatokat nem tudták összeszedni?» A kérdés jogos, de ki ily kérdést vet fel, annak az akkori idők atrocitásáról fogalma nincs és nem is lehet. A felelet igen egyszerű. 49 végén és az ötvenes években még a kérdezősködés is veszélyes volt. És ne méltóztassanak elfeledni, hogy azon időben e megye intelligenciájának egy igen nagy része meg volt *méltelyezve*; ez tette az adatgyűjtést oly nehézé és lehetetlenné.

Mikor az első furiának rohama elmúlt és mindnyájan nagy veszély nélkül haza kerülhettünk, első gondja volt néhány ezen vidéki nemzeti érzelmű tagnak, hogy ezen csata megörökítésére egy egyszerű emléket állítson fel úgy mint ma ezen ünnepélyen, résztvettek e mozgalomban férfiak és nők.

Az eszme legelső megpendítője — ha jól emlékszem — a lubotini *Dessewffy Gyula Mór* volt, jeles tagja a volt honvédseregnek s azon *Dessewffy-család* ivadéka, mely az önvédelmi szabadságharcnak annyi hőseket adott, mint a vértanú halállal kimúlt *Dessewffy Arisztid* tábornok, az oroszán-bátorságú *Dessewffy Dénes* és a hős *Dessewffy Zsigmond* és *Gyula*, és a most is élő *Lajos*, mind Sárosmegye fia és a margonyai ág ivadéka. Sőt az itt végbement csatában a héthársi *Dessewffy Imre* is résztvett s ezelőtt igen sok évvel némi részleteket tőle is hallottunk.

Felállítottuk tehát az emléket, de csak a napot jeleztük, többet mondani nem lehetett.

Csak mi tudtuk mi csálra, kiknek és kiknek szól ez emlék! És még így is úgy emlékszem, mintha *Gyula* barátunkat kérdőre vonták volna, de nagyobb baj nem lett belőle.

Ez emlék több mint 40 évig állt egy exponált helyen az országút mentében; és a vidéknek és a közönségnek nemes gondolkodását mutatja, hogy több mint 40 év alatt semmi bántódása nem lett, épen megmaradt.

Most az igénytelen helyről, hol eddig volt, ezen tetszetősebb, díszesebb helyre tetetett át és én boldog vagyok felemlíthetni, hogy a föld, melyen ez emlék állott és áll, ma családomb tulajdona. És boldognak érzem magam, hogy azon nagy tartozásból, melyet minden honfinak az országban érezni kell, küzdött vagy elesett honvédőit iránt, ezen emlékbeszédem által egy elenyésző kis részt törleszthetem.

Hátra van még névszerint megemlíteni azokat, kikről tudjuk, hogy itt küzdöttek vagy itt estek el. A *küzdők* névsorához tartozik *Edényi Lipót* barátom, egy rendkívül művelt, bátor, lelkes férfiú, vezérkari kapitány, *Török János* úr, ki ezt a szép és az adatok összevetése után hű leírását küldte az ütközetnek, aztán a levélben említett *Major József*, a borsodi védsereg kapitánya, aztán *Sarudi László*, *Négyessy Imre*, *Eudre* főhadnagy és a héthársi *Dessewffy Imre*, kit imént említettem. *Dobay Ede* barátom tudósítása szerint *elestek* nevesebb emberek közül *Kerekes Elemér*, *Boda József*. Többet névszerint nem tudunk. A többi azon névtelen hősek és áldozatok sorába tartozik, kik zenként küzdöttek és hullottak és emelték az 1848—49-iki magyar hadjárat dicsőségét.

Ime ti elesettek és ti névtelen hősek, kiknek emlékére ma összejöttünk és a kik már az örök álmat aluszatok, és ti mindnyájan honfiak, lengyelek és idegenek, kik itt küzdöttetek és éltek, vagy már nem vagytok az élők sorában: nektek szól a szózat. Fogadjátok a mi és az egész haza leghálásabb köszönetét küzdelmetekért. Ime itt állunk 50 év és egy hónap leforgása után és bemutatjuk, hogy ezen egyszerű emléket a ti küzdelmetek és hősi halálotok megörökítésére emeltük és fogadást teszünk, hogy emléketeket szentül fel fogjuk tartani az idők végtelenségéig. Mert ha ezen kövek el is fognak porladni, a kegyelet és a megemlékezés a keblekben elporladni nem fog, és fog jönni egy boldogabb kor: a magyar teljes alkotmányos szabdságnak kora és azon kornak gyermekei hiszem, de nemcsak hiszem, de tudom, díszesebb követ fognak emelni emléketekre, emléketeket ép oly szentül fogják fentartani és ép oly kegyelettel fogják átadni az utóknak, mint azt átadjuk mi most.

Végül pedig nincs egyéb hátra, mint buzgó fohász-kodni a Mindenhatóhoz: oltsa elpusztíthatatlan minden magyar ember kebelébe azon szellemet, mely lelkesítette a magyart 1848—49-ben; fohászkodni, hogy azon nyílt, egyszerű, bátor és lovagias magyar jellem, mely gyökérében kezdett megingani, visszazökkenjen eredeti jó alapjára.

Fohászkodni a Mindenhatóhoz, hogy ezen jóindulatú sárosmegyei és a keleti felső megyékben lakozó tótajkú népből megmaradjon azon jószellem, mely eddig volt és mely őket már eddig is az úgynevezett nemzetiségek között első helyre állítja.

Ti anyák pedig és ti apák, oltsátok már zsenge korban a hazaszeretet, az önzetlenség, az áldozatkészség szent ígét gyermekeitek kebelébe. Tanítók, tanárok, óvónők és mindazok, kiknek gondjaira van bízva Magyarország gyermekvilága és fiatalága: tanítsátok szép magyar nyelvünkre, adjátok elő híven Magyarország történetét, neveljétek jó hazafiakat; mondjátok nekik, hogy a magyar nemzetre a világtörténelemben még igen nagy és szép szerep vár, — ha együtt tart; egyszóval világossítsátok fel mindeneknek elméjét, hogy a szülőföld — a haza iránti kötelesség az első!

Köszönet nektek tisztelt hölgyeim, uraim és barátaim, hogy ide jöttetek emelni a mai ünnepély díszét és fontosságát.

Béke és Isten áldása legyen mindnyájunkon!

Béke és Isten áldása lebegjen ez emlék felett!

Mit tehetnek a nők a társadalom megmentése körül?

(Vagy: A nők a jövőért!)

Írta: Hörk József.

Forr a világ...
Tagadhatatlanul forr.
Forrása közben sok piszkos hullámot, habot vet fel!
Mindenki elismeri, hogy így, a hogy megy, nem lehet már tovább.

Aggok, erőteljes, munkaképes férfiak és reményteljes ifjak, sőt az életől még fogalommal és reményteljes gyermekek is beleavatkoznak a nagy Isten dolgába és könnyelműen, bűnösen, sokszor minden ok nélkül vetik el, semmisítik meg azt az életet, melyet Isten drága ajándékként adott nekik s melynek kezdete és vége felett a rendelkezést magának tartotta fel.

Annyi az öngyilkosságok száma, hogy az ezernyi ezer napilap nem győzi közölni a sok esetet.

Annyi, de annyi azon emberek száma, a kik mások vagyonához nyúltak, a kik a reájok bízott vagyont elcsikkasztották, vagy kisebb-nagyobb mértékben sikkasztottak, hogy már a nagy Amerika pusztaságai kezdenek megjelenni — és nem alaptalan az az élcz, mely a sikkasztók országáról, ujon alapított köztársaságáról beszél.

Mellőzzük az egyes eseteket, hiszen azok részletes felsorolása hosszú időt venne igénybe s talán a kínos meglepetés — mely annak idején annyi felé okozott kellemetlen érzelmet — is felüljuna; hanem egyszerűen kérjük: Kit nem csaltak még meg? Van-e olyan ember, a kit még soha senki sem csalt volna meg? Annyi a csaló, hogy ma már miattok a becsületes ember szavának sincs hitele. Talán csak az alsóbb osztályban? Talán csak az inséggel küzdő nép között? Saját tapasztalásomból mondhatom, hogy az úri körökben is! Urak és úrnők néhány rongy forintért becsületszavukat megszegni még csak nem is restelik. Kit nem loptak még meg? Mi biztos ma? Takarékpénztárak Wertheim-kaszáit vitték már el az emeletről és dobtak kifosztás után az útszéli árokba. Melyik *életbiztosító-társaság* képes biztosítani életedet? Annyi a gyilkosság garasért, egy darab kenyérért, hogy szörnyűség!

Hát még a rablógyilkosságok? Egész államot képeznek már! Látva látják az európai nagyhatalmak és nem tehetnek ellenük! Melyik állam bír a «nemzetközi betörőbandával»?

Mid biztos hát ebben az életben? Mikor még a legnemesebb, legfenségesebb, angyali jószágért szentként tisztelendő királyné élete sem biztos! — Csak a haialod! Forr a világ. A nagy tenger, az emberiség forr, háborog. Minden legkisebbke hullám, minden legkisebbke vízcsepp a felszínre akar vetődni, verődni; melegedni akar a nap, az élet melegében. Élmi, élni, másszóval *élvezni* akar, hogy milyen áron? nem kérdi. Minden ember fenéig akarja üríteni az élvezetek méz-édes poharát. Arra tör. Az a fővágya! Hogy ezen vágya teljesüljön, mindenre képes; nem szent előtte semmi sem! Idegen vagyton, más becsülete, élete hogy volna szent előtte, mikor a magát sem becsüli? Hány nagy vagyton pusztult el a felesleges élvezetért? Hány becsülete adtak el egy-egy szép ruháért? vagy édes óráért? Hány élet pusztult el nyomorúságos értékért? A ruha elkopott, az óra elrepült, az érték elfogyott — mi maradt még meg? Az ürm, talán a bánat, a keserűség, de legbiztosabban a düh, az elkeseredés, a gyűlölet azokkal szemben, a kiknek még telik.

Innen az általános elégedetlenség, az általános boldogtalanság, mely még tiltott úton szerzett mulatozás, mulatság közben is gyötri e kor gyermekét, mert hiszen a mulatság és a boldogság két különböző dolog. Lehet valaki boldog mulatság nélkül is és mulathat valaki boldogság nélkül is.

Az anyag, az anyag! — kiáltják mindenfelől; és *materializmus* a kor jelszava — bizonyítják százfél. No, ha igen, akkor jaj a szegény nőknek!

A materializmus mellett ők a gyenge fél.

Övék az uralom, övék, ha az idealizmus az úr!

A materializmus előtt az élvezet a fő. Az erősebb fél: a durvább férfi előtt a nő is csak ezen szempont alá esik. És csak annyi az értéke, a mennyi élvezetet, előnyt képes nyújtani. Nem bizonyítja-e ezt eléggé a mi korunk? Miért küzdenek a nők jobbjai, szellemesebbjei egy jobb korért? Miért az egyenjogúsításért? Hiszen jogilag a nő is épen olyan személy, mint a férfi; személy- és gondolat szabadsággal, önálló birtoklással, ipar-, kereskedelem- stb. üzési joggal, mert azt a nőemancipációt, mely a nőt olyanná akarja tenni, mint a férfi — melyet leghelyesebben *nőférfiúsításnak* kellene mondanunk s mely csak néhány megzavart fej chaotikus zürzavarában motoszkál — csak nem vehetjük komolyan? Miért? Miért küzdenek? Mert a mindinkább materialistakussá levő korszellem kiközöskentette a nőt eredeti szép hivatásából, állásából.

Az idealizmusnak épen az a nagy erénye, hogy a nőt visszaállítja helyére, méltóságába; sőt, ha erős, akkor talán túl is becsüli, túl is hajtja a nőkultusz. Mutatja ezt a középkor példája, melyben mind az idealizmusnak, mind a túlhajtásnak szembeötölő példáira akadunk: a vándor dalosoktól, a troubadouroktól, Meister és Minnesangerektől, a keresztet hadjáratok hőseitől és kalandoraitól fel a trónokat bukátó és trónokat emelő szerelemig, melytől még az egyház akkori nagyjai sem maradtak érintetlenek.

Az emberiség határtalan szerencséje az, hogy az idealizmus eszméje és teljes képe *történelmi* valósággá lőn a Krisztusban és a kereszténységben; mert akár-mennyire tévelyegjen is, bármennyire sülyedjen is, előtte áll az út, tárva a kapu, melyen át a helyes országba, a helyes házba térhet. Igen, de — mondják sokan — hiszen ez az *egyház*. A mi bölcsseink pedig azt hirdetik, hogy az egyház, a kereszténység — túlélt álláspont. Sőt a kor legkedveltebb s azért legnagyobb-

nak gondolt bölcsésze, Eduard v. Hartmann, arról beszél, hogy a kereszténység magától széthull, magától szét- és felbomlik. A mai kereszténység, — a melyről azt sem lehet tudni, meddig és mennyiben kereszténység még, — felbomolhatik — de azon az alapon, mely egykor vettetett s mely a Jézus Krisztus, a pokol kapui sem fognak diadalmaskodhatni soha! Mert a Krisztus tanai és a józan, értelmes lélek fővágjai, lényege között teljes egység, teljes összhang uralkodik, úgy, hogy a mely józan, értelmes lélek magába tér, az voltaképen Krisztushoz tér.

Ezért mondhatjuk, hogy a kereszténység az emberiség vallása, az emberi szív vallása; mondta is Pál apostol, hogy *«szívetel hiszünk»*. (Róm. 10. 10.)

Nos és kinek léte, lényege, mindene a szív? Nemde nem a nőké-e? A nő arra van hivatva, hogy szeressen; a kereszténység a szeretet vallása. Az ideális nő és a kereszténység nem öszszeesik-e?

Ime látjuk, hogy a nő vallásra, nevezetesen a kereszténységre van teremtve; — igaz egyedül és csakis a Krisztus óta és a Krisztus által, de épen ezért lehet előtte kedves a kereszténység, mely őt felemelte, az a vallás, mely őt egyedül és legelőször helyezte vissza eredeti jogaiba, Isten rendelte állapotába. Kizérték ezt már a Krisztus korabeli nők is s ezért csüngtek a Krisztuson oly elragadtatással, oly végtelen szeretettel: Mária-Magdalena, Mártha és a többi kegyes nők.

Ime, mindenki beláthatja, hogy a nő vallásra van teremtve, ime mindenki érezni fogja, hogy a nő gyöngéssége — hatalom; — mert gyöngéssége — *gyöngédség* lesz a szeretet által, mely mozgítja, a szeretet pedig csodákat képes teremteni! (Pál 1 kor. 13 feje.) Körülfontja, körülöleli, mint a repkény a legerősebb tölgyet is, és ő ad irányt fejlődésének, növekedésének, — ő határozza meg útját. Csodálkozunk-e még, hogy a legerősebb férfiak útját és akaratát is gyöngé, mondjuk helyesebben: *gyöngéd nők* határozzák meg?

Nos és — erős férfiak és gyöngéd nők együttvéve alkotják az emberiséget.

Ki fogja még tagadhatni, hogy az emberiség jövőjét a nők és csakis a nők határozhatják meg? Hogy a jövő nagy kérdését csak ők oldhatják meg?

(Folytatása következik.)

Vármegyénk és városaink.

Állatforgalmi korlátozások megszüntetése. Ternye, Tarnó, Nagy-Sáros községekben veszettség, sz. kir. Eperjes és Kis-Szeben városokban a sertésvesz ragályos betegség miatt elrendelt községi-, illetve udvarzárlatot feloldották. *

Állatforgalmi korlátozások. Szinye-Lipócz, Péch-Újfalu, Klembérk, K.-Németfalu, Bodonlaka és Héthárs községekben a sertésállomány között a sertésvesz ragályos betegség megállapítván, a nevezett községekben, és pedig Szinye-Lipóczon f. hó 11-ikétől, Klembérken f. hó 15-ikétől, K.-Németfaluban f. hó 17-ikétől, Bodonlakán f. hó 15-ikétől és Hétháron f. hó 16-ikétől 30 napi udvar- és Péchújfalu folyó hó 19-ikétől 30 napi községi-zárlatot rendeltek el az említett állatfajokra. Ezenkívül Héthárs községben a sertésvásárok megtartása is megtiltott. *

Ragadós állatbetegségek Sárosvármegyében 1899. július hó 19-ikén. *Veszettség:* Radács 2 udvar. *Tenyészbénaóság és hólyagos kiütés:* Lemes 2 udvar. *Sertésorbanás:* Bártfa 1 u., Kakasfalu 1 u., Zboró 1 u., összesen 3 község 3 udvar. — *Sertésvesz:* Ábrány 3 u., Boroszló 4 u., Eperjes 5 u., Gergelylaka 1 u., Györgyös 1 u., Hrabkó 1 u., Istvánvágás 1 u., Kapi 1 u., Kis-Sáros 1 u., Kis-Szeben 1 u., M.-Jakabfalva 1 u., Megye 6 u., Mohony 2 u., Radoma 3 u., Salgó 1 u., Sassova 1 u., Szent-István 31 u., Szinye-Lipócz 1 u., Töltszék 6 u.; összesen 19 község 71 udvar.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A Kör igazgató-választmánya július 24-ikén ülést tartott *Szinyei Mersé István* elnök elnöklété alatt, a mely több folyó ügy elintézésé mellett részletesen foglalkozott a Petőfi-ünnep ügyével s elfogadván elnök bemutatott határozati-javaslatát, egyhangulag a következő határozatot hozta: «Az igazgató-választmány egyhangú lelkesedéssel kimondja azt, hogy a megdicsőült nagy költőnek, a honszerlem lánglelkű dalnokának s az eperjesi költői verseny legnagyobb részeseinek: Petőfinék, halála 50 ik évfordulója alkalmából rendezett országos emlékünnepen, az Eperjesi Széchenyi-kör is, szívvel és lélekkel résztvesz. Ennek külsőleg is kifejezést adandó: a) a Segesvárot rendezendő országos emlékünnepe rendezőségét megleghangú átiratban közönti s díszes babékosztoriját a «magyar Tyrtaeus» emléknél az alkalommal elhelyeztetni, nemzeti-szalagján ezzel a felirattal: «PETŐFI SZELLEMEKÉNEK — AZ EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR»; b) Petőfi 1845-ik évi, városunkban való tartózkodására is áldó kegyelettel emlékeztetvén vissza: elhatározza, hogy ennek emlékére azt a házat, a melyben a nagy költő szállva volt, díszes emléktáblával jelöli meg; c) kimondja, hogy az ország fő- és székvárosában állítandó «Petőfi-ház» létesítéséhez, az egylet erejéhez mérten, adományával hozzájárul, valamint, hogy az ugyane czelű vonatkozó gyűjtésnek az egylet tagjai és a nagyközönség körében való közvetítésére, készsége közreműködését felajánlja; d) végül, tekintettel a Kör működésének jelenléti szünetére, elhatározza azt, hogy a Kör működési évadjának első estjét teljesen a nagy költő dicső emlékének szenteli s e «Petőfi-ünnepély» rendezésével a magyar-irodalmi s a zene- és képzőművészeti szak-választmányokat bizza meg.»

Mint értesülünk, a Kör elnöksége, a segesvári ünnepélyen való képviselésre, *Csengey Gusztáv* theol. tanárt, ismert nevű költőket és a Petőfi-Társaság tagját kérte fel, ki, — a Széchenyi-kör híveinek általános öröme, — előzetesen írásban kérte ujabban a Kör tagjai közé való felvételét.

HIREK.

SCHUSZTER KONSTANTIN †. Mély gyász borult a magyar katolikus világra. Egyháznagyjainak egyik legkiválóbbja, *Schusztér Konstantin* váci püspök, a szívemességéről, hitbuzgóságáról, hazafiságáról, kegyességéről s emberszeretetéről oly általánosan ismert főpap húnyt el jul. 24-ikén, életének 82-ik s egyházi szolgálatainak közel 60-ik évében. Elhunytát országosan a legáltalánosabb részvét, sajnálat és gyász követi, mert erősebbük részvét, sajnálat, hogy sokat, pótolhatatlanul sokat vesztett benne minden nemes ügy, a melynek előmozdítása az ő páratlan szívének volt érdeme. A mi gyászunkat és fájalmunkat e nemes szív dobbanásainak megszünte felett, jelentékenyen kell hogy hatványozza a legbensőbb hálának az az érzete, a mely ellenállhatatlanul rabjává teszi lelkünket akkor, ha azokra a bőkezű alapítványokra gondolunk, a melyekkel, — mint maga oly szépen mondotta: — «alkotásainak gyöngyét» az eperjesi «Stefánia» nőnevelő-intézetet létesíteni és fejleszteni kegyeskedett s a melyekkel nagy nevét örökre feledhetetlené tette városunk és így vármegyénk kulturájának történetében. A hosszas gyengélkedés már régebben fenyegetett bennünket ezzel a mérhetlen csapással, mégis mélyen lesújtva ejtünk forró könnyet a nagy halott ravatalánál, kit körünkből távozni látni: olyan mélyen fájó érzést kelt szívünkben s kinek áldó kezeit oly soká szeretttük volna még fejünk felett érezni! Legyen áldott tiszta emlékezete! — A július 26-ikén Vázott végbement fényes temetésen Eperjes városát *Mandics Ede* polgármester, *Podhorányi Bálint* városi tanácsos és *Ghüllány József* kir. tanácsos képviselte.

* **Gör. kath. egyházmegyei hírek.** A nagym. vall. és közokt.-ügyi m. kir. miniszterium a következő tanítók fizetését, u. m. a szántóiét 161 frrtal, kéttyiét 94 frrtal, a baskóiét 163 frrtal, a szeszóiét 184 frrtal, a szolnokiet 107 frrtal, a horváthiét 182 frrtal, az alsó-gagyieit 119 frrtal, az orosz gadnaiét 85 frrtal, a pereieit 173 frrtal s a zdoibaiét 137 frrtal 400-ig kiegészítette. A szántói, varannó-csemernyei, világi, telepöczi, alsó-gagyai, szolnoki, orosz-gadnai, zdoibai, kéttyi, kelecsényi, fulyáni és czigelkai tanítók részére pedig 5 évre 50—50 frtnyi évtödős pótlékot engedélyezett.

* **Erzsébet királyné emlékének emelendő templom.** Ismeretes mindnyájunk előtt az a kegyeletes mozgalom, mely a főváros kath. köréből indult ki, hogy felejthetetlen emlékü, örökre siratott Felséges Asszonyunk: Erzsébet királyné emlékére, közadakozás útján, templom emeltessék az ország fő- és székvárosában, melynek falai közt nap-nap után imádkozni fognak a nagy emlékü királyné lelkiüdvösségeért. E kegyeletes terv kiviteléhez legnagyobb készséggel adta meg beleegyezését Felséges apostoli királyunk, és az ő legmagasabb elhatározása folytán Mária Valéria Főherczegnő ő cs. és kir. Fensége, mint fővédnökön állott a gyűjtő-bizottság élére, a mely már eddig körülbelül 90,000 forintot gyűjtött a kegyeletes cél megvalósítására. Ez a központi gyűjtő-bizottság szükségesnek látja most már ezt a mozgalmat az egész országra kiterjeszteni és tervbe vette, hogy az ország nagyvárosaiiban, a megyék székhelyein gyűjtő-bizottságokat alakít, melyek a társadalom minden rétegét be fogják vonni a szép és kegyeletes mozgalomba. Mi a magunk részéről a legmelegebben ajánljuk olvasóközönségünk szives figyelmébe és hathatós pártfogásába ezt a kegyeletes, hazafias, nemes ügyet s szives készséggel vállalkozunk erre a szent czélra adományok elfogadására, valamint arra, hogy ezeket az adományokat nyilvános nyugtázás mellett, illetékes helyre juttatjuk. Kiemeljük, hogy a vállalat pénztára: a Magyar Általános Hitelbank (Budapest, Nádor-utca 12); irodája pedig: Budapesti Katolikus Kör (Budapest, Molnár-utca 11.).

* **Erzsébet-ünnep a Zöld-tónál.** Tátraházáról írják lapunknak, hogy közelebb egy kiránduló társaság, a magas Tátra hórégiónban, a Tenger-szín felett 1542 méter magasságban, az elragadóan szép Karbunkulustorony lábainál fekvő Zöld-tónál, a Tátra ez egyik legszebb gyöngyénél, mely meglehetőségével szemléltette azt a serény munkát, a melylyel Késmárk városa egy terjedelmes Erzsébet-ünnep létesítését igyekszik valóra váltani. A gondosan bekerített nagy terület tele van ültetve az itt már csak ritkán előforduló czirbolyafenyők csemetéinek ezreivel, a melyek, — mint több évszázadot élő hatalmas fák, — majdan örökzöld, hervadatlan lombjaikkal itt is hirdetni fogják azt a példátlanul benső, mely fájalmat, a mely a Tátra lábai alatt elterülő egész hazát és nemzetet, Védő-angyalának elvesztésével oly mélyen stíjtotta, s a mely égtelvé törésében ime ide is felhat, az örök hőmezők és felséges régióiba!

* **A bártfai m. kir. állami gimnázium szegény tanulóit segítő egyesület** választmánya, a gimnázium tápintzete (alumnium) javára, július 30-ikán (vasárnap) a bártfai fürdő (Schubert-) nagyvendéglőjének tánctermében, nemeslelkű műkedvelők szíves közreműködésével, jótékonycéli hangversenyt és táncestet rendez. Kezdeté pont 8 órakor.

* **Vármegyénk szülöttje: Dessewffy Pal.** ki margonyai uradalmát nemrég Hohenlohe-Öhringen János hercegnek eladta, magángyűjteményét a kassai városi múzeumban helyezte el. Münster Tivadar, Kassa város polgármestere köszönő-iratot intézett Dessewffyhez. — Kissé elegikus hangul e hír, melyet a kassai lapokból kiolvastunk, s úgy tetszik, mintha Eperjes mégis csak közelebb esnék Margonyához — Kassánál.

* **Kanyurszky József,** Sárosvármegye hajdú-tizedese f. hó 21-ikén meghalt s ezzel egy kalandos élet nyert befejezést. Vajjon van-e, Sárosvármegye közéletében az utolsó 30 évben csak legkisebb részt is vett egyének közt olyan, ki e nevet s annak szép magyaros alakú, tanulmányra méltó fejű tulajdonosát, a jó öreg Kanyurszkyt ne ismerne? ... Igaz megilletődéssel kísérték ki őt folyó hó 23-ikán utolsó útjára Sárosvármegye tisztikara, élén *Tahy József* alispánnal, a 48/49-iki honvédek teljes számmal, valamint gyászoló barátai s ismerősei. A koporsót, melyen a különféle érdemelek mutatják, hogy egy sokat hányatott embert rejt magában, Sárosvármegye tisztikarának, a 48/49-iki honvédeknek, a vármegyei hajdúszemélyzetnek s a gyászoló családnak koszorúit fedték. Érdekes, pár ívre terjedő emlékiratban, életének első negyven évét írta meg. 1827-ben Eperjesen született s itt tért, 72 mozgalmas év után, örök pihenésre. Atyját korán veszve el, édesanyja támogatása mellett őt osztályt végzett, azonban ellenállhatatlan vágya a katonasághoz vonzotta. Otthagya az iskolát Sárospatakon, felcsapott a Kolovrat herceg ezredes vezénylete alatt álló Ferdinánd-huszárokhoz. 1848 már mint «vice-káplár» talála, mikor is egész ezrede a ráczok ellen Szent-Tamás alá lett lerendelve, miközben már nemzeti-lobogót tűztek ki s ruháikról leszaggatták a fekete-sárga zsinórt. 1848 nov. 20-ikán már mint őrmester, Rác századossal együtt, az ujonnan alakított Hunyadi-huszárok toborzására lesz kirendelve Pest-, Borsod-, Hevesmegyék s a Jászág- és Kúnságba. Mészáros Lázár vezérlete alatt, a Szikszónál Schlikkel vívott csatában vesz részt, hol seregünk vereséget szenved, mit azonban, szavai szerint, kamatosult adtak vissza a németnek Klapka vezérsege alatt. Utóbb Görgey táborába jut. A tápió-bicskei csatában, a híd mellett, kilőtték alóla lovát. A nagy-sarló ütöközében jobb-lábába golyót kapott, de sebe nem volt veszélyes, sőt még estig űlte meg vele a lovat. Feljegyzései szerint 17 nagy csatában s számos csatározásban vett részt, míg végre Győrön túl a Rábca folyó mellett Szent-Miklós-nál, a szvaliszerekkal vívott csatában, lova, egy ágyúgolyó által találva, elesett, őt maga alá temette, mire az ellenség elfogta. Ölműtbe zárattott, onnan elbocsátva a határon elfogják, besorozzák a Radeckyhuszárokhoz Olaszországba, honnan pár évi szolgálat után, három volt honvéd-társával a Ticinót átúszva, megszökik a gyűlölt német szolgálatból s Turinba megy, hol Türr tábornoknál jelentkezve, a garibaldiista magyar légióba lép be. Anconából újságból megtudja, hogy a külföldön bujdosók visszatérés esetén kegyelmet kapnak, mire Parma és Piacenszán keresztül Milanóba megy, hol mint közlegényt besorozzák előbbi ezredébe. 1854-ben az osztrák tartományokba, majd 1858-ban Magyarországra jön. Anyja meghalt, rokonsága nincs. Ekkor újból kiűt az olasz háború s őt ismét bevonják, most mint szakaszvezető szolgál. 1861-ben kap «obsit»-ot s Pestre jön. 1864 nov. 5-ikén Leibachból Triestbe indul s ott Miksa mexikói császár csapatába áll be. Mintegy 1500-an mennek a Panama nevű hajón Gibraltár és a Martinique szigetek érintésével Veracruzba. Eleinte mint huszár, majd Miksa császár személyes vezetése alatt álló hadosztályban mint csendőr szolgál. Egyszer a császárné kíséretét képező 36 huszárból álló csapatban van, mikor a benszülöttek által megtámadtatnak, de a kíséret szétveri azokat, miközben három huszár elesik, mit a midőn a császárnának Kanyurszky bejelent, az azt mondja mely fájdalommal, hogy «schade szegény Magyarok». Mexikói tartózkodása 1864-től 1867. végéig folytonos csatázás és nélkülözések közt telt el. Queretaro-ból, hol Miksa császárt s kíséretét Juarez kivégeztette, az által menekült, hogy a város ostroma előtt tized magával Markes tábornokhoz küldte őt a császár s mire ő küldetéséből visszatért, Queretaro a császárral s embereivel már Juarez hatalmában volt. Sok szenvedés és sárgaláz kiállása után végre egy francia postagőzösön Szent-Tamás szigete s Anglia érintésével St.-Nazaireben száll ki a francia földre. Onnan Orleans és Nantes-n keresztül 1867 okt. 19-ikén Párisba érkezik: s itt vége szakad életleírásának. 1868-tól kezdve Sárosvármegye szolgálatában állott halála órájáig; miként a sokat hányatott hajó, feltalálva a biztos révet. Nyugodjék békén!

* **Kérem.** A jogakadémia igazgatósága felkéri mindazokat a családokat, a melyek joghallgatókat szállásra, vagy teljes ellátásra is felfogadni hajlandók, hogy ebbeli készségeket a jogakadémia dékáni hivatalával, egy levelezőlapon, a lakás (utca, házszám) pontos megjelölésével tudassák, hogy a dékán a hozzája érkező tudakozódásokra az illető családokat ajánlhassa.

* **Az eperjesi kereskedő-ifjak** — könyvtárak javára — augusztus 6-ikán a Floegel-féle mulatókerten, világpostával (képes-levelezőlap), a cs. és kir. katonazene és Alexi zenekara közreműködésével egybekötött nyári táncmulatságot rendeznek. Belépő-díj uraknak 1 frt; hölgyek belépő-díjat nem fizetnek. Jegyek előre válthatók Thrór Gy. és Holénia B. urak üzleteiben. Feltűzésekkel köszönettel fogadtatnak. Tánc kezdete este 5 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság aug. 13-ikán lesz. A kereskedő-ifjak e mulatsá-

gát — mely, az előlekből ítélev, igen sikerültnek ígérkezik, — a legmelegebben ajánljuk közönségünk figyelmébe s szíves pártfogásába.

* **Egy kalandos életű festő** jelent meg ma szerkesztőségünkben s arra kért, hogy ajánljuk őt a nagy-közönség figyelmébe. Nem alamszónát kér, hanem tisztességes munkával akarja megkeresni a kenyerét. Neve *Butkiewicz Todor*, lengyel s apja ezredes volt 1831-ben, Gelgud lengyel tábornok alatt. A fiú már gyermekkorában rendkívüli festőtalentumot árult el, de pályáját derékben ketté szakította az 1863-diki lengyel forradalom. Megsebesülve fogságba esett és Szibériába hurczolták. Pár hónapi rabság után mint közlegényt besorozták az orosz hadseregbe s résztvett a Kína és Perzsia ellen viselt háborúkban. Taskend bevételénél súlyos sebet kapott s egy évig kórházban fektült. 12 évi katonáskodás után mint kapitányt havi 50 rubel nyugdíjjal elbocsátották, de meghagyták neki, hogy *térjen át az orosz vallásra*. Odesszában telepedett le s a festőművészetnek élt. De már pár hónap múlva megkapta az ukázt, hogy azonnal térjen át az orosz hitre, különben nyugdíját megvonják és kikergetik Oroszországból. Ő megmaradt lengyelnek s azért el kellett hagynia az országot Egyideig Krakkóban élt s most ide jött Eperjesre szegényen s szeretne dolgozni, csak akadna munkája. Fest arcképeket, tájképeket üvegre, vászonra, vagy fára.

* **Tanítóképesítő vizsgálat.** Az eperjesi ág. hitv. ev. ker. koll. tanítóképző-intézetben az őszi képesítő vizsgálat írásbeli része szept. 6—9., szóbeli része pedig szept. 11., 12. napjain fog az arra jogosultakkal megtartatni. A tiszakerületi ág. hitv. ev. püspökséghez intézett, szabályszerűen kiállított és megfelelő okmányokkal kellő felszerelt kérvények f. évi aug. 10-ikéig az intézet igazgatóságához, Eperjesre küldendők. Későbbben érkezett folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

* **Ertesítés.** A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület eperjesi Kollégiumának jogakadémiáján az 1899—1900. tanévre a beiratások f. évi szeptember 1-étől 8-ikáig eszközöndők; az előadások pedig szeptember 9-ikén veszik kezdetüket. Utólagos felvételnél szept. 9—11-ik napjain dékáni-, azután pedig tanári-kari engedéllyel lehet helye. Azok az egyéves önkéntesek, a kik tényleges katonai szolgálatukat f. évi szeptember hó végén fejezik be, október 1—8. napjain iratkozhatnak be. A vizsgálatok határideje szeptember 1-től 15-éig terjed. *Jegyzet.* A jogakadémiai hallgatók vallásfelekezeti különbség nélkül részesülhetnek a Kollégium kebelében fennálló tápintzettel kedvezményeiben (az erre nézve megállapított *jelvény* díjak a következők: ebéd és vacsoraért 31 frt, ebédért 19 frt). Az erre érdemesek igényt tarthatnak a Kollégium által évenként kiosztani szokott ösztöndíjakra; valamint a szegénysorsúak tandíjmentességre, tápintzeti díj elengedésre s a jelentékeny alapítókéval rendelkező «Jogász segély-egylet» támogatására számíthatnak. A jogakadémiai ifjúsági-, valamint a kollégiumi nagy könyvtár a hallgatóság rendelkezésére fog állani. Mindennemű felvilágosításokkal szívesen szolgál a jogakadémia igazgatósága.

* **Reminiscentiák a héthárs-roskoványi honvéd-emlékünnepek alkalmából.** Lapunk szerkesztősége számára felelte becses levelet hozott az elmúlt napokban a posta; lapunk zartára való tekintettel azonban, nagy sajnálatunkra, legutóbbi számunkban már fel nem használhattuk. Ebben a levélben a szabadságharcnak egyik köztisztelője álló, lelkes tanúja a honfűi nemes szívnek őszinte vonzalmával és örömeivel emlékezik meg a honfűi korszakának arról az eseményéről, mely vármegyénk területéhez fűződve, az örök emlékezet kegyeltes glóriájától öveze kell, hogy az utódok emlékezetében időtlen időkig megőriztessék. A héthárs-roskoványi emlékünnepek alkalmából megilletődve hallottuk ennek az eseménynek történetét, melynek megvilágításához ragyogó sugárként járulnak hozzá az alábbi, hálára kötelező sorok, melyeket ebből az alkalomból id. Szezhlo János, városunknak nagynevű nyug. lelkésze s kiérdemült főesperes intézett hozzánk és a mely soroknak becsét csak akkor értékesítjük érdeme szerint, ha hazafias köszönetünk kifejezése kapcsán közkincsé tesztülük ez úton is. A nagybecsű levél egész terjedelmében így szól:

«Tisztelt Szerkesztő úr! A héthárs-roskoványi honvéd-emlék felavatási ünnepélye élénk emlékezetembe hozza azon szomorú korszakos időket, melyek az 1848—49-iki szabadságharc gyászos kimenetele folytán ólomsúlylál nehezedett a magyar hazára, a mikor — mint e becses lapok folyó hó 16-ikán 28-ik számának vezércikkézője oly találóan mondja — «tilta volt könnyezni az elhunytak felett», s a legázolt honfi hontalannak érezte magát a magyar hazában. A ki átélte — mint csekély magam is — a nehéz időket, nem is fogja azokat elfelejteni soha, s a kik Isten csodájából átéltek a rémes gyötrelmeket — jóllehet a kiengesztelt nemzet politikailag a feledés fátyolját borítja a gyászteljes eseményekre, — mégis minden alkalommal újra meg újra visszaemlékezünk mindazon szívrázó dolgokra, melyeknek akkor közvetlen szemtanúi valánk. Nem is oly sokan vannak már Sárosvármegyében, kik borzadózva láttuk átvonulni — Eperjesen át — a 110,000 főnyi roppant nagy armádát, mely az erivani herceg Paskiewicz személyes vezénylete mellett a dklai szoroson átkelven, itt Bártfán, Eperjesen, Kassán stb. keresztül folytatást végtet hadjáratát egész *Világosig*, s a melynek ott Héthárs és Roskovány vidékén porladoznak első áldozatai. De itt van még — hála Istennek! — az országosan tisztelt érdemű hazafi, a kinek gondja volt rá nehéz időben is, hogy ne *jeltelen sárokbán* hamvadozzanak az elhullt hősök, kik itt a kárpáti határszélén a hazának, a nagy Rákóczy dicső nyomdokait követve, e történelmileg megszentelt helyen onták véreket a honvédelemben, — nekem egykor

ifjúkori tisztelt barátom és tanulóársam, később a protestáns egyházi közügyek terén tejejtelen előjáró elnöktársam, mélt. *Bánó József* úr, ki ősi nevéhez fűződő hagyományos kegyellett most e napokban megújítja az akkor elvérzett honfiak hervadhatlan emlékezetét. Volt alkalmam látnom egyszer (az 1850-es évek elején) a Roskovány mellett felállított eredeti emlék-obeliszket, melyet akkor, az általános ádáz elnyomatás sötét korszakában, csakhamar feldöntöttek s felállított részben hosszabb időre el is zarták. Így elzárva lett a kőfaragó, a kinek műhelyében az emlékkő készült, *Dahlström N.* kőfaragó, az ismert jóhírű s hazafias polgári család tagja Eperjesen, ki ezen hazafias ténykedése miatt Kassán több heti fogságot szenvedett, a miről közvetlen, sőt hivatalos tudomást nyertem az által, hogy a nevezett érdemes iparos egyházközségem híve lévén, lelkesíti kötelességéből kifolyólag, mint foglyot, kassai fogságában egy ízben meg is látogatam őt (akkor haditörvényszéki vizsgálati fogságban volt a «Fekete sas» cz. szállodában nagyszámú más fogolytársaival együtt). Tehát, mint «testis temporum», bár a magasztos s lélekemelő ünnepélyen már csak szellemileg s lélekben leszek jelen, a «névtelen hősök» immár nem «jeltelen sírhalmi» felett az «Apotheosis» költőjével tovább elmélkedem:

«Nyugosznak ők, a hős fiak, Zöldel bokor, zöldel virány,
Dúló csaták után! Mert verők öntözé,
Nyugosznak ők s sírjuk felett És hála-könyvek hulltanak
Zöldel bokor, virány; Az égharmat közé! ...

Bátfai-fürdőn, 1899. jul. 20.

Id. Szezhlo János,
kollégiumi eperjesi lelkész.

* **Czeméteiről,** városunk kies fekvésű fürdőjéről írják lapunknak, hogy ellenére Falb profétának, meg a juliusi áprilisnak, ez a mi kis arányú, kevés igényű és — még kevésbbé gondozott kies üdülő-telepünk egészen megtelt. Nagy fürdőik hangos külszítái bizony, nem mondhatják ezt el a hotelleikről és a la Marchand restaurációikról. Vendégeink száma 129, köztük 41 gyermek. Cselédek száma 27. *Eperjesről* ott vannak: *Tahy József* alispán; *Palugay Gusztáv* kir. törvényszéki elnök; *Farkas Lajos* takarékpénztári vezérigazgató; *dr. Körtvélyessy Dezső* aljárásbíró; *Radány Kálmán* bankügyi igazgató neje; *Körtvélyessy Béla* árszázéki üllök; *Lehoczky Sándor* kir. törvénzéki bíró; *Szmoligovics Szilárd* ügyvéd neje; *özv. Oravetz Andrásné*; *özv. Vizsloczky Antalné*; *özv. Jánossy Jánosné*; *özv. Czibusz Antalné*; *özv. Bossits Miklósné*; *özv. Stock Edéné*; *özv. Kresztjanko Jánosné*; *Lihán Jenny*; *Schiller Vilmosné*; *Kavalszky Ágost* kir. főgimn. tanár; *Kriebel Elek*; *Libay Miklós*; *Jurenesák Anna* zongoraművész; *dr. Oravetz A.* ügyvédjelölt; *dr. Rámer Antalné*; *dr. Balpataky Imre* ügyvéd neje, *Pacher E. cs. kir. alezredes* neje; *Mihalidesz E.-né*, nagybörzést családjaikkal. — *Budapestről:* *Almády Gyula* székess-fővárosi tisztviselő; *dr. Heil Fausztin* kir. közigazg. bíró; *Konkoly Thege Margit*, *Nagy Juliska*, *Petrovich Istvánné*, *Törő Józsefné* tanítónők; *dr. Magyar István* kir. alügyvéd; *dr. Serédy Lajos* főgimn. tanár; *Vindauer Alajosné* tisztvis. neje. — *Kassáról:* *Szabó János* műfestész; *Freudenfeld Antalné*. — *Lőcséről:* *Timcsák József* pénzügyi titkár. — *S.-A. Újhelyről:* *Hellner Károly* kir. törvényszéki bíró. — *Szegedről:* *özv. Kutassy Józsefné*, *Kutassy Erzi* és *Ilona* polg. iskolai tanítónők. — *Zomboról:* *Rác S.* főgimn. tanár neje. — *Kiss János* magánzó; *özv. Kiss Lajosné* szül. báró *Hoelley Bétram* Mária és *özv. Divald Adolfné* szül. *Nyáry Klementin* grófnő *Abosról.* Ez a látogatottság legelőkelőbb bizonyosága a kies üdülőhely kedveltségének. Pormentes, egyenletes hőmérsékletű levegője, lankás erdeje: persze Isten ingyen-kegyelme. Sajnos «emberkéz» nyoma nem látszik sehol. Azaz hogy mégis. Azon az istentelen erdőirtáson, mely állítólag a mindenható üzemterv nevében tarolja földig lombos, tehát legszebb erdejét. A czövekek már kipéccézve: az évenként visszatérő vendégek bús melankóliával olvasgatják a táblákra égetett számokból Czeméte halálos ítéletét. Esztendőre már a fürdő közvetlen közelében is kiáltó pusztaság lesz a bükkös helyén. Őt év múlva pedig, fel egész a *Zabianág* — régi történeté válik az erdő romantikájá. Hát hiszen üzemterv — — üzemterv. Másból is vannak fürdőt környező erdőségek; hát másból is lesznek üzemtervek. A kedvelt sétautak mentén azonban három-négy sor fát, legalább árnyéknak, mindenütt meghagytak. Azt hisztülük, azért, mert az üzemterv rubrikáiba nemcsak ennyi száz, meg ennyi száz köbméter fatermelést szorítottak; — hanem egy kis bölcsességet is. Adj Uram Isten ebből a szükséges eledelből a Czeméte sorsát intéző köröknek, többet a városi nagytekintetű magisztrátusnak; — de legsígtöbbit a dicső üzemtervnek! Adj... de mindjárt!

* **Petőfi emléke.** Országszerte megindult a hazafias mozgalom, hogy hősi halállal halt nagy lírikusunk emlékét most, 50 év múltán, azzal a kegyellett, olyan imponáló ünnepel üljük meg, a melyt csak megérdemel szabadságharcunk Tyrtaeusa, ki félisten módjára hirtelen eltűnt szemünk elől, hogy annál csodásabb legyen az alakja, legendára nőjön ki a sorsa s bár halála bizonyos, mindvégiglen várjuk, folyton emlegessük, egyre szeressük, látni, hallani óhajtsuk. A mint dalait mindannyian énekeljük, költeményeit áhitattal, tüzetl olvassák mindenenek, nincs csak egy is közöttünk, ki nevé ne ismerne, — ép úgy senki sem akadhat, ki Petőfi ünnepén ne venne részt és ne ragaszkodnék mindahhoz, mi most, az ünnepelő hangulat közben, Petőfire emlékezteti, a mi Petőfi dicsőségét hirdeti. Ünnepelni fog az egész nemzet és ünnep lesz mindama helyeken, melyek Petőfivel valami vonatkozásban vannak. Ilyen ünnep készül a fővárosban Petőfinek ama nagy művészi emléke előtt is, melyen, mint a szabadságharc eszméjének legideálisabb megtestesítője, Petőfi áll az első helyen; körülötte a győzelemre rohanó honvéd-sereg, melynek diadalmamora Petőfi arcán verődik vissza. Petőfi emléke e kép: a nagy-szebeni csata-körkép

(«Petőfi rajta... kaptas Gyulai emléke... legelőkelőbb Petőfinek... sem ism... bemon... Élő em... hangját... irodalm... a Petőfi... is hall... talják... hallhat... is meg... gr. Kr... szinét... a körk... Hogy... Petőfi... 50 km... is egy... Petőfi... tett a... a Petőfi... adomá... kész n... zaránd... dést, h... »

* 4... augus... kor O... rendes... megny... igazol... vizsgá... jövő é... megvá... indítva... titerv... reggel... pályau... Felkár... kor in... 56 pe... után i... 20-iká... közgy... és a b... esti 8... Augus... 6-tá... át a ta... 10 óra... nak fe... Tarpa... a «Ha... Tátra... órák... 6 óra... «Szilé... (2208... visszat... indulá... tus 23... Indulá... Innen... Tenge... 2 óral... véget... 35 f... részve... Oszta... pedig... nem j... nem j... »

augus... des 1... I. El... dásár... terjes... előter... az os... irány... zársz... Szepe... Kárp... rintu... hozá... ban... «Frig... előz... tart... »
Mező... Buda... 5 iké... résztv... kezöl... nem... Józse... az I... folya... term... közte... mely... titkár... »

(«Petőfi Bem táborában»). A művészek ecsettel hirdetik rajta Petőfi dicsőségét, a kép előtt pedig Petőfi írókörtársai emelnek szót: *Jókai Mór, Szász Károly, Gyulai Pál, Vadnay Károly* stb., hogy elmondják emlékezéseiket Petőfiről. A körképtársaság ugyanis, emlékeztesse akarva tenni e félszázados fordulót, a legtökéletesebb Edison-féle fonográfán megszólaltatja Petőfinak még élő minden írókörtársát, kik őt személyesen ismerték s a kik e czézből írott Petőfi-emlékezéseiket bemondták a fonográfba. Kettős czélt ért el ezzel. Élő emlékeket gyűjtött Petőfiről s megörökítette azok hangját is, kik maguk is a nagy időknek nagy tanúi, irodalmunk legjelesebbjei. Ez előző-gyűjtemény aztán a Petőfi-ház ereklyéi közé kerül, hogy késő unokáink is hallhassák e nagyaink szavát, a mint Petőfit magasztalják. E gyűjtemény már most is a közönség rendelkezésére áll s a körkép látogatói minden nap díjtalanul hallhatják az említettek szavát. S hogy a külső keret is megfeleljen a nagy időkre való visszaemlékezéseknek, gr. Kreith Béla nagyjértékű 48-as ereklyemúzeumának színet-javát a körkép épületében helyezte el s ezeket a körkép látogatói szintén díjtalanul tekinthetik meg. Hogy pedig mindenki, a közép is áldozhasson e helyütt Petőfi s a nagy idők emlékének, a körképtársaság 50 krról 30 krra szállította le a belépő-díjat s ennek is egy részét a Petőfi-ház javára ajánlotta föl. Végezetül Petőfi és Bem képmását feltüntető emlékérmeket veretett a körképtársaság, melyek árának egy része szintén a Petőfi-ház javára esik, hogy a közönség ez indirekt adományozásával is minél előbb fölépíthesse az áldozatkész magyar nép azt a házat, melybe azért fogunk záródokolni, hogy ott Petőfi ereklyéinek láttán lelkesebb, haza- és szabadságszeretetet tanuljunk Petőfitől.

* A «Magyar Túrta-Egyesület» 1899-ik évi augusztus hó 20-ikán (Szt.-István napján) d. e. 11 $\frac{1}{2}$ órakor O-Tátrafüreden a gyógyteremben tartja évi (IV.) rendes közgyűlését, melynek napirendje: 1. Elnöki megnyitó. 2. Igazoló bizottság kiküldése. 3. Tisztikar, igazoló- és számvizsgáló bizottságok jelentései és számvizsgáló bizottság kiküldése. 4. Közlés-előirányzat. 5. A jövő évi közgyűlés helyének kijelölése. 6. A tisztikar megválasztása és a választmány kiegészítése. 7. Netáni indítványok. A közgyűléssel kapcsolatos kirándulások útjára a következő: Augusztus 19-ikén (szombaton) reggel 7 óra 50 perczkor indulás a M. Á. V. keleti pályaudvarából személyvonaton Kassán át Poprád-Felkára. Csatlakozás *Eperjesről* a d. u. 3 óra 40 perczkor induló személyvonattal. Megérkezés esti 7 óra 56 perczkor. Kocsikon O-Tátrafüredre. Elszállásolás után ismerkedési estély a nagy étteremben. Augusztus 20-ikán (Szent-István napján) 11 $\frac{1}{2}$ órakor egyesületi közgyűlés a gyógyteremben. Ebéd után a «Szép kilátás» és a három Tátrafüred megtekintése. Társas-vacsora esti 8 órakor Alsó-Tátrafüreden a nagy étteremben. Augusztus 21-ikén reggel 5 $\frac{1}{2}$ órakor gyűlekezés az ó-tátrafüredi kávéházban. Indulás 6 óra a «Tarajkán» át a tartapataki vizesek érintésével az Öttó-hoz (2016 m.). 10 óra a Budapesti Oszdtály «Téry-menedékház»-nak felavatása. Villásreggeli. 11 $\frac{1}{2}$ órakor leereszkedés Tarpatak-Füredre, itt 2 óra ebéd. 5 $\frac{1}{2}$ óra indulás a «Haramiakó» érintésével a «Toronyhegy»-en át Új-Tátrafüredre. Vacsora. Augusztus 22-ikén reggel 5 $\frac{1}{2}$ órakor gyűlekezés az ó-tátrafüredi kávéházban. Indulás 6 óra a Kereszthalmon át a Felkai tó mellett a «Sziléziai menedékház» érintésével a Lengyel-nyereg (2208 m.) és a Kis-Viszokára (2429 m.). 12 óra visszatérés a menedékházba, itt 2 óra ebéd. 5 óra indulás Tátra-Széplakra. Elszállásolás és vacsora. Augusztus 23-ikén reggel 5 óra indulás a kávéházban. Indulás 5 $\frac{1}{2}$ óra kocsikon a Menguszfalvi völgybe. Innen gyalog a Poprádi és Békás tavak érintésével a Tengerszem-csúcsra (2503 m.). A csúcson ebéd. Indulás 2 óra a Csorbai-tóhoz. Ezzel a hivatalos kirándulás véget ér. Összes költség személyenként hozzávetőleg 35 frt. *Vasúti kedvezmény.* A kirándulásban való részvétel bejelentése levelezőlapon az *Eperjesi Fogász-Oszdtály elnökségéhez (fő-utca 66.)* intézendő — és pedig legkésőbb augusztus hó 10-éig. A kik idejkorán nem jelentkeznek, kiszállásra, ellátásra, kocsira stb.-re nem számíthatnak. — Vendégeket szívesen látnak.

* A Magyarországi Kárpátegység 1899. évi augusztus hó 6-ikán Kassán tartja XXVI. évi rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki jelentés. 2. Az egyesület 1898. évi zárszámadásának és a számvizsgáló bizottság jelentésének előterjesztése. 3. Az egyesület 1899. évi előirányzatának előterjesztése. 4. Jelentés az osztályok működéséről; az osztályok 1898. évi zárszámadása és 1899. évi előirányzata. 5. A múzeumi bizottság jelentése, 1899. évi zárszámadása és 1899. évi előirányzata. 6. Jelentés Szepesvármegyének közgyűlése által a Magyarországi Kárpátegység támogatására megszavazott 20,000 forintnyi segély ügyében és ennek alapján határozathozatal ezen összeg miképp leendő felhasználása tárgyában. 7. Esetleges indítványok. 8. 20 darab Zöldtavi «Frígyes»-menedékházi részjegyek kisorsolása. A megelőző napon d. u. az egyet központi választmánya tart ülést ugyanott.

* **Szeszfőző-tanfolyam Budapesten.** A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete által Budapesten folyó hó 23-ikától bezárólag augusztus hó 5-ikéig rendezendő szeszfőző-tanfolyamra kellő számú résztvevő jelentkezvén, azt *okvetlenül* megtartják; jelentkezőket azért még mindig elfogadnak. A tanfolyamot nem mint tervbe volt véve, a Köztelken, hanem a József műgyetem Eszterházy utca felőli épületében az I. emelet C. számú teremben tartják meg. A tanfolyam részvételi díja 20 frt, mely a Mezőgazd Szesztermelők Országos Egyesülete pénztárához (Budapest, köztelek) küldendő be a jelentkezéssel egyidejűleg, melyre névze készséggel ad felvilágosítást az egyesület titkári hivatala.

* **Hirdetmény.** A magy. kir. kassai III. honvédkerületi csapatok kenyér-, zab- és széna-szükségletének 1899. évi őszi fegyvergyakorlatok alatt leendő biztosítása — a f. évi július 24-ikén kelt, 4677. sz. alatt kiadott hirdetmény szerint — 1899. augusztus 8-ikán Kassán, a m. kir. kassai III. honvédkerületi parancsnokság hadbiztosi osztálya helyiségében délelőtt 9 órakor fog megtartani. Ezen czikkre szállítására és egyes vállalkozók által benyújtandó ajánlatok mintájára, továbbá a szállítási feltételek iránt tájékozásul az illető hirdetmények szolgálnak. A szállítási feltételek füzeté a magy. kir. kassai 9. honvéd-gyalogezred 3. zászlóalj-kezelőtiszt irodájában a hivatalos órák alatt bárki által betekintheők.

„Henneberg-selyem“

45 krtól 11 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendeltek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés-, szín- és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek. **Henneberg C. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.** Magyar levelezés. Svájcba külszemes levélhölgyet rajszándó.

CSARNOK.

A heraldika köréből.

írta: **dr. Mellőrisz Béla.** (Folytatás.)

187. *Soekeres.* A család 1667 június 20-ikán nyert és 1668 ápr. 11-ikén Borsodvármegyében kihirdetett czímeres nemeslevele alapján Sz. Mihály és fiai Mihály, György, János, Mihály fia Mihály, továbbá György és István nemességi bizonyítványt nyernek Borsodvármegyétől 1779 nov. 29-ikén és Szabolcsvármegyétől 1780 febr. 29-ikén. Czímer: a pajzs zöld mezéjében férfialak áll, jobbajával kivont kardot, baljával török fejet tartva. (Sz. József szíves közlése.)

188. *Toszt.* Vágott pajzs; felső mezőben kiterjesztett szárnyú term. sas; alsó mezőben keresztbe fektetett két kard érintkezési pontja felett egy csillag. Sisakdísz: férfialak növekvőn, jobbajával kardot, baljával egy levágott főt tartva. (Pecsetről.)

189. *Toth.* Három halom középsőjén álló búzakévet tart két oldalról egy egy kar; a kéve fölött egy sorban nap, három csillag s félhold látható. Sisakdísz: három búzakalász. (T. Ferenc 1815-iki pecsétje.)

190. *Toth.* (soóki). Jobbra fordult oroszán első jobb lábában kivont karddal. Sisakdísz: két sasszárny között a sisakkoronán könyökölő, jobbra fordult félkar, karddal markában. A Nyitra vármegyei Tót—Soók-ról eredő család egy ága 1723-ban Abaujvármegyében, egy másik ága pedig 1853-ban Sárosvármegyében telepedt le. T. Lajos személyében, kinek Raszlavicz Mária-tól született fia István, Bártfán főszolgabíró A család a maga múltját 1301-ig vezeti vissza. (T. István szíves közlése.)

191. *Uhlarik.* Kék mezőben veres pólya; első kék tagban arany, második veres tagban ezüst rózsá, harmadik kék tagban hármas zöld halom középsőjén három arany búzakalász. Sisakdísz: veresruhás kalpagos jobbra fordult férfi, jobbajában kardot emelve, baljában három arany búzakalászt tartva. Takaró: veres-ezüst, kék-arany. Czímeres nemeslevelet U. György s általa apja Márton és testvére András kaptak 1655 márc. 20-ikán (Pozsony). Kihirdetett: 1656. Trencsénben. (Az eredetinek hiteles másolata U. Mátyás kir. törvényszéki bírónál őriztetik Eperjesen.)

192. *Ujházy.* Kék mezőben jobb haránt vörös pólya három vörös liliummal. Pólya felett egy földtekét tartó griff, a pólya alatt pedig hármas dombon három ágú élőfa. Sisakdísz: fiait etető pelikán; takaró: arany-kék, ezüst-vörös. U. Dániel nemessége igazoltatott 1781. nov. 9-ikén Bécsben. Az U. Györgynek 1669 márc. 25-ikén adományozott armális Szathmár m. levéltárában van. (Nagy Iván: M. Cs. XI. k. 385. l.)

193. *Urbán.* Kék mezőben oroszán, jobbajával kardot emelve. Sisakdísz: kardot tartó félkar. (Pecsetről.) U. Gyula kir. törvényszéki bíró szíves közlése szerint — melléthei Barna Mihály adatai alapján — Behor fia Michaelnek (1283) unokája Urbán 1355-ben Zólyom- és Liptó megyében Medved és Tarnódfalva községekre kapott donatió útján lett nemessé. Joannes Urbán de Behárfalva a XVII-ik század végén költözött Liptóból Sárosba.

194. *Úss.* Lásd a szövegben a harsághi Farkas-család armálisánál. Most a család nyíllal átlótt nyakú, jobbra szaladó farkast visel czímerében és nyilazó férfit sisakdíszül. Zászlók, ágyúk, kardok embleme gyanánt. (Pecsetről.)

Itt igazítom helyre felolvasásomban foglalt egy tévedésemet: a Farkas-s az avval rokon családok 1418-ban nyert czímere gyanánt a töltés-kosárból kinövő farkast jelöltem meg, holott Csoma József szíves közlése szerint a jászóvári konvent levéltárában őrzött armális, melyet 1418-ban nyert harsághi Farkas Márton, delnei Kakas János, Mocholay János, Uzfalvy Pál és Komlóssy Márton, dőltek kék pajzsban, zöld alapon, kerekfenn szürke sötényből növekvő medvét tüntet föl, melynek nyakán arany korona van, szája pedig nyíllal átlóva, karmaiban pedig száraz, leveles vörös rózsá. Sisakdísz: pajzsak; takarók: zöld-sárga. (Lásd: Magyarország Vármegyéi és Városai: Abauj-Tornavármegye és Kassa Monográfiája 344. l.)

(Folytatása következik.)

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:

Dr. Horváth Ödön. **Dr. Mikler Károly.**

Kiadótulajdonos: **Kósch Árpád.**

156—1899. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az eperjesi kir. járásbíróság 1899. évi 1925. számú végzése következtében Müller Bertalan ügyvéd javára, **Weinfeld József** ellen 165 frt s jár. erejéig 1899. évi márczius hó 30-ikán foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 675 frtra becsült tehének és horodongóktól álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak. Mely árverésnek a bártfai kir. járásbíróság végzése folytán 165 frt 26 kr. tökékövetelés, ennek 1898. évi június hó 13-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 81 frt 40 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Klyussón és Hertkenen leendő eszközölésre **1899. augusztus hó 3-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsíron alul is el fognak adatni.

Bártfán, 1899. évi július hó 22-ik napján.

Ifj. Mikler Sámuel,
kir. bír. végrehajtó.

299—1899. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kis-szebeni kir. járásbíróságnak 1899. évi V. 175. sz. végzése folytán dr. Klein Mór késmárki ügyvéd által képviselt Goldner J. késmárki felperes részére **Goldberg Jakab** mniseki alperes ellen 3875 frt követelés s jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 932 frtra becsült ingóságokra a kis-szebeni kir. járásbíróság 1899. évi V. 175/4. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap-és felülfoglaltatott követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Héthárs községben, a vasúti állomáson leendő megtartása határidejül **1899. évi augusztus hó 17-ik napjának délelőtti 10 órája** és folytatólag ugyanezen napon Polom községben délutáni 2 órája kitétik, a mikor a bíróilag lefoglalt különféle épületek (Kantholz, Spitzholz) a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsíron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldött írásban beadták vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztják, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kis-Szebenben, 1899. évi július hó 24-ikén.

Glück Bertalan,
kir. bírósági végrehajtó.

2863—1899. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A bártfai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Rubin Izrael végrehajtónak **Brehuv György** és neje **Palkuv Mária** végrehajtást szenvedő elleni 184 frt tökékövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében az eperjesi kir. törvényszék (a bártfai kir. járásbíróság) területén lévő Lukavica községben fekvő, a lukaviczai 39., 49. és 50. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt és B. I. B. 70., 71. B. 70., 71. sors. a. bejegyzett Brehuv György és neje Palkuv Mária által 10% ad. úrbéri telekre, arany-lakos úrbéri erdő- és legelőre az árverést 473 frtban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1899. évi október hó 6-ik napján délelőtti 10 óra**kor Lukavica község bírása hízáján megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsírának 10% át, vagyis 47 frt 30 krt készpénzben, jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezeihez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Bártfán, 1899. évi július hó 10-ikén.

Borcsányi, kir. járásbír.

Lakás-változás.

Dr. Hübschmann B.

gyógy- és fogorvos

fogorvosi műterme augusztus 1-től

Fő-utca 63. sz.

Fogak, fogsorok kautschukban és aranyban,
ínylemez nélkül is.

Arany koronák. Hídmunkák
(amerikai).

Tartós arany-, ezüst- és cement-tömések.

Foghúzás

helybeli érzéstelenítéssel (Local-Anästhesie)
Cocainnal.

Gazdasszonyoknak

vagy gyermekek mellé

felügyelőnek

ajánkozik egy a gazdálkodásban teljesen jártas özvegy nő; beszél németül és tótul.

Csak elsőrendű helyről jövő megkeresésekre reflektál.

Bővebb felvilágosítást nyújt lapunk kiadóhivatala.

Wenczel István-féle,

a Bártfai-úton 18-ik sz. alatt

létező

két lakóház

a hozzá tartozó kerttel együtt
szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás Wenczel István főutcai üzletében szerezhető.

The Premier Cycle Co. Limd.

Coventry
(Angolország)
• Eger •
(Csehország)

NÜRNBERG-DOOS.

Legnagyobb
kerékpármű
a continensen!

Képviselek:

SCHWEITZER

TESTVÉREK
Miskolc.
Eperjes. Eger.

A holland-amerikai útirány.

Hetenkint egy- vagy kétszeri
gőzforgalom

Rotterdamtól New-Yorkig.

Cajüt-iroda: Bécs, I., Kolowratring 10.
Fedézet-iroda: Bécs, IV., Weyringasse 7/a.

I. Cajüte:

Április 1-től Okt. 31-ig
290—400 Mk.*
Nov. 1-től Márcz. 31-ig
230—320 Mk.

II. Cajüte:

Aug. 1-től Okt. 15-ig
200 Mk.
Okt. 16-tól Julius 31-ig
180 Márka.

* A cajüte fekvése és nagysága, valamint a gőzös gyorsasága és eleganciája szerint.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hirves haziszer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik küszvényélnél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban kizárhatatlanul van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtéki utaztat van forgalomban. KI nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vedjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

796—1899. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Tomka István kassai lakos végrehajthatónak Varga György és neje szül. Olejnyik Mária somosi lakos végrehajthatást szenvedő elleni 150 frt tökélovetelés és járuléki iránti végrehajthatási ügyében az eperjesi kir. törvényszék területén levő Somos községben fekvő, az ottani 148. sz. tkjvben foglalt és előbb Varga György nevének állott, de az 1894. évi 2825., 1894. évi 2826., 1898. évi 6515. tkvi sz. végzésekkel Szokol Andrásné szül. Varga Anna, Szokol András és neje szül. Varga Anna, Szokol András nevére írt ingatlan birtok-illetőségre az árverést 385 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan jutalék 1899. évi szeptember hó 5-ikén délelőtt 10 órakor Somos községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan jutalék becsárának 10%-át, vagyis 39 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek e bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Eperjesen, 1899. évi június 23-ikén.

Urbán Gyula,

kir. tisztségi bíró.

2756—1899. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Sárosvármegye árwapénztára végrehajthatónak Weisz Samu végrehajthatást szenvedő elleni 480 frt tökélovetelés és járuléki iránti végrehajthatási ügyében az eperjesi kir. törvényszék a lemeszi kir. jbiróság területén levő, Keczer-Mudrócz községben fekvő,

1. a keczer-mudróczy 6. sz. tkjvben A/ I. 3—50. sorsz. alatt foglalt 3/4-ad telekből Weisz Benjaminszül. Markovics Háni B/ 20. alatt illető 1/4-ed résznyi jutaléka, vagyis 7/32-ed rész úrbéri telekre 120 frt kikiáltási árban.

2. az ugyanottani 20. sz. tkjvben A/ I. 3—48. sorsz. alatt foglalt 3/4 úrbéri telekből Weisz Benjaminszül. Markovics Háni B/ 10. alatt illető 3/4-ed résznyi jutalékára 152 frt kikiáltási árban; az ugyanottani 24. sz. tkjvben A/ I. 1. sor 20. hr. sz. a. Weisz Benjaminszül. Markovics Háni nevének álló 1—9. ó. i. sz. házra 324 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. évi szeptember hó 22-ik napján délelőtt 10 órakor Keczer-Mudrócz községi bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fog eladatni.

Árverezni szándékozik tartoznak bánatpénzül 12 frtot, 15 frt 20 krt és 32 frt 40 krt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Eperjesen, 1899. július 11-ikén.

Urbán Gyula,

kir. tisztségi, mint tkvi egyes-bíró.

Sztraka István épület-műbádogos

EPERJESEN.

Műhely: Bástya-utca 6/a sz. saját házban.

Ajánlja a nagyérd. helybeli és vidéki közönség szives figyelmébe fürdőszobáknak zuhanynyal való berendezését, ülökádákat fűtőkészülékkel, vízvezeteki csövek vezetését, valamint mindenféle egyszerű s diszes épületmunkáknak befedését és körülcsatornázását, tornyok bebádogozását, kémény-toldalékokat, házi- vagy szoba-ürszékek szagnélküli berendezését, konyha-edényeket, kerti-öntözők készítését, bronzmunkák javítását és minden e szakmába vágó munkák elkészítését jutányos árak mellett.

Villámhárítók, telefonok és szobasürgönyök felszerelése!

A nagyérd. közönség szives pártfogását kéri

teljes tisztelettel:

Sztraka István.

Kristálytisza akácza-csemegeméz

eladó.

métermázsája Vajta (Fehérmegye) állomástól . . . 45 frt
50 kgr. 25 „

A tartályok bérmentve visszaküldendők.

5 kilogrammos bádogdoboz bérmentve dobozostul 3 frt 55 kr.

Reich Sándor

evang. lelkésznél Tolna-Bikácson.

Zacherlin

Nem papirsacskókban
hanem
csupán palaczkokban a valódi!

Ez az igazán csálhatatlan, gyökeres segítség mindenféle rovar-faj kipusztítására.

Kapható Eperjesen:

Atlasz D., Feldmann Adolf, Molitorisz I. gyógyszer.
Barts E. gyógyszer., Gallotsik J. W., Özv. Neumann B.,
Bein Simon, Glücksmann Mór, Oszwald Dániel,
Bohrandt J. W., Holénia Béla, Singer S. Fiai,
Dahlström Károly, Lefkovits Emil, Sváby Ferencz,
Diamant R., Mikolik István, Wenczel István és
Kónya Miklósnál.